Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 635

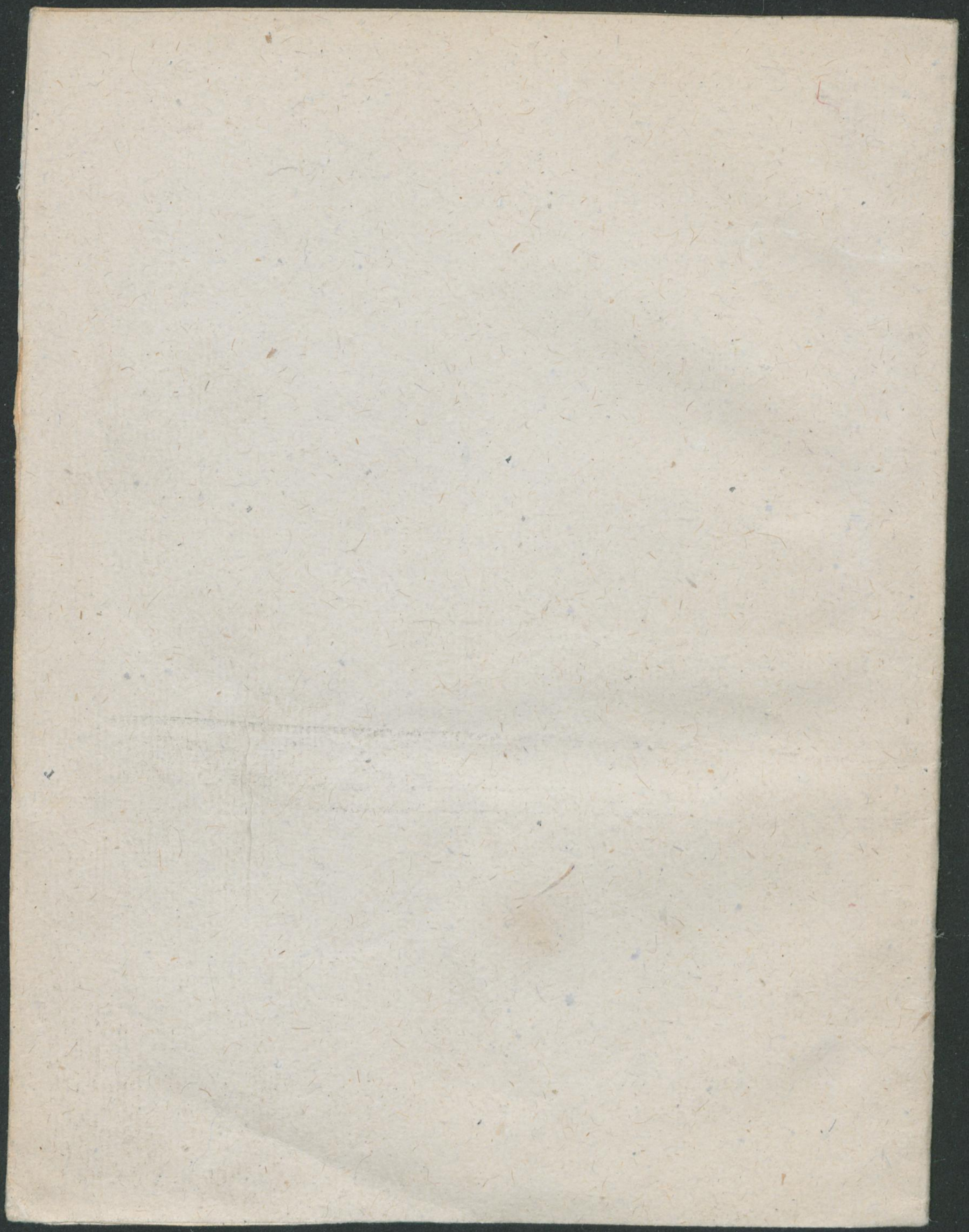

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 635

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 635

Den xviij.sten Ianuarii 1583 in Antwerpen.

EErsame ende seer discrete. etc. voor een ver-

voerselicke nieumare/soo weet/dat Sondach den sesthienden Januarij tsauonts ten thien uren/den Burghmeester vander stadt gaf consent om de Kipdorp poorte open te doene/alwaer souden wtghelaten gheweest hebben twee Coznetten Ruyters om by de voetknechtē eñ Ruyters/buyten liggende/te trecken in den heelen Legher. De Burghmeester dat consent gegeuen hebbende/heeftet hem berouwen/doende de mannē weder roepen/eñ seyde dat zÿt niet en zouden doen/ ende dat zy zouden gaen ende veraduerterent den Capiteynen ende Colloncllen/ om de ronden ende de wachten te versterckcn. Vermanende den Borgheren Lanteernen wt te hangen/ ende int gheweire te zyne/elck in zyn huys/op auonture oster yet quaets mochte comen/om datter soo machtighe vele Edelmannen ende ander Ruyters ende Knechten in waren/ende datter soo groote menichte in Burgherhout ende Berchem laghen van Soldaten/so Franschen/Inghelschen/Zwitzers/als andere. Ten tiene ost voor den cluen hinghen deur de gheheele stadt Lanteernen eñ kerssen wt/eñ elck man onder zyn gheweir in huys/tot datse dē dach creghen sonder zwaricheyt. Hoe wel dattet al anders geschickt was: want de Soldaten in Burgerhout den gheelen nacht alle in slachorden stonden/ verwachtende de zekere Loze die hun beloest was te toonen/twelcke nv belet was. Aldus dat gheschiet zynde/stonden de poorten toe tot by tien uren/ eñ wierden dan open gedaen. Den Hertoge zittende te peerde met alle zyn Noblesse/reden na den Prince van Orange eñ bleef daer lange by hem: begeirende dat hy mede in Borgerhout rÿden zoude om de Francoysen te sien monsteren. Dwelcke hy excuseerde eñ weigerende/ bleef thuys/ eñ de Hertoge reet met zyn Edelen ontrent twee hondert te peerde buytē de Kipdorp poorte. Dit liep so lange aen/dattet een ure geslagen was. Alsoo daer niemant eenich quaet bemoede/passeerde hy de wacht/ staende in eñ aen de poorte ouer beyde de zyden vander strate metten geweire/ende als hy buyten de poorte was aen de Valbrugghe die ten eynde van de brugghe staet/so trocken zyn Edelmannen tgheweir/sloeghen op de wacht/ ende verslaende terstont achtien ost twintich/alsse datse de poorte machtich werden ende in namen. Hier en tusschen quamen achtien Bendes Franchoysen van buytē loopende totter stadt/ende binnen zynde/ hebbē ouer beyde zÿden d poorte de Wallen op geloopen/eñ binnen de stadtwaerts de Lange-nieu strate in/ de Kipdorp strate eñ andere straten daer neffens gelegen/riepē VIVE LA MESSE, schoten ende slogen doot dat zy opden wech vonden/ eñ beroosdē sommige huysen ende winckels/quamen also sonder eenige groote wederstant tot de Wÿgaert brugge/Hoplant/ende Ossen merct/ met een leelick ghe-

BIBLIOTHEEK KONINKLIJKE

635 30

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 635

ghebzieſch ouer al roepende VIVE LA MESSE, VIVE LA MESSE,
VILLE GAIGNE
De Gozghers liepen raſch inde wapenē in alle plaetſen/met groote gramſchap eñ cuelen moet/eñ begonſten daer aen te vallē ten diuerſche plaetſen. Het Vendel vande Huwemerct/het Vendel van tWeeſchuys/ en tVendel vā de Veemerct in ozden ſtaende/trockē geſaemelick de ander te hulpe/comēdezhen by ontrent S. Jacobs kercke/daer vochten zy ſo treffelyck met de cozte geweiren/datter ſomige ongequetſt zynde/qualick te kennen waren/ſoo zy ſepen vanden bloede. Eñ doen quamen die vande Oſſemerct/ eñ vielender oock ſeer afgrijſelick in. Eñ alſo in allen ſtraten aengevallen/dat zyſe hebben achterwaerts gedzeuē/eñ inde vlucht geſlagen. So datſe van allen contreyē met ſulcke vervaertheit/angſt eñ vzeeſe/eñ met ſulcke menichte na de poozte geloopen vā daer zy in gecomen warē/dat ſe dzingende eñ loopende deen ouer dander geuallē zyn. De Gozghers al euen grouwelick daer in ſchietēde/ſtekende eñ ſlaende/is tgedzange ſo groot gewozden/datſe malcanderen de Gzugghe afgheſtooten hebben/die vande poozte ouer de Veſte gaet/ſoo datter zeer veel int water verdzonckē zyn. Die daer valchdē hebbē de poozte gevult ſchier tot bouen aen tgewelſſel/ſo zy ouer malcanderē liepen/daerſe eenen berch maeckten van doode menſchē eñ paerden/ Daerſe noch meynden ouer te climmen eñ wierden te wyle vande Gozghers doot geſchotē eñ verniet. Hierentuſſchen cregen de Gozghers met gewelt wederom neffens de poozte/de Wallen eñ het groote Gollewerck in/eñ met hulpe vā ſomige Gootſgeſellen ſchoten inden hoop Franchoyſen/die noch wt Gozgherhout quamen ſoo vzeeſelicken/dat zyſe deden ruymen: want de Francoyſen hadden ten eerſten binnen de ſtadt aende veſten een huys in vande geſtekē/dat was de Loſe vooz den geheelen Legher in de ſtadt te comen. Voozts binnen der ſtadt deden de Vzouwen eñ Dochters/ionckwijuen/ meyſkens eñ kinderen van binnen de huyſen ſeer groote weire/met wozpen ter venſterē wt ſteenen/groote houten/blocken/en al dat zy crygen conſten. De Portugaloyſen int Vipdozp woenende/ter hulpe vande Gozghers/ oock ſeer cloeckelijck vochten/ſo datter voozts vā alle die Francoyſen niet een meer en conſte ontvluchten/Edel noch onedel/lange lobben/cozte lobben/ tbleuer al.
Maer den Pzince vā Ozangne deſe dootſmijtinge vernemende/ ſpzanck te peerde/eñ reedt lanckſt de Veſten/het volck courage gheuende/ om toeſ/cht te dzaghen/ maer twaſſer al claer eer hy ontrent quam: hoozende ſomtyts eenighe onbehoozlicke ſpzeken/ tracke zijn ſchouderen op ende paſſeerde alſo. Ten dzie uren naer de noenen waſt doot ſmijten ghedaen/ maer elck Gozgher bleef onder zijn gheweer. Daer iſſer bleuen vande Gozghers die de wacht an de Vipdozp poozte hadden wel dertich/weſende tVeendel vāde Nieuwe-waeghe/ daer af was Capiteyn Adzeaen Vierendeel die ouer dzie Maenden Collonel ghecozen was/ maer en was als noch niet ontlaghen van zijn Capiteynſchap/ voozts zijnder noch ontrent hondert Gozgheren

ghe

ghebleuen / ende daer zijn noch veel Borghers ghequest. Daer zijn meer
dan derthien hondert Francoysen verslaghen zonder die daer verdroncken
zijn inde vesten. De Keyser strate lach bezeyt met dooden. De Kipdorp
strate van Lenfrancx huys tot de Posten van Brugghe ende zo voorts tot
voorby S. Jacobs Kercke daer zy de ketenen ghetrocken hadden laghen al
vol dooden/ende vande Keten tot de poorte wast qualick mogelick te gaen
van doode menschen ende peerden. De wijfs eñ de Jonghers pilleerdense
gheheel naeckt/ ende de Jongers stakense voorts doot die daer noch leefdē.
Sommighe hebben goede pillage so van ghelt, Ringen, Juweelen eñ clee-
deren: andere schoon Peerden met fluele sadels. Maer alle de vechtende en
hebben schier niet, deur de groote furie, eer den auont quam haddemen wel
een ure lanck werck, eermen de dooden onder de poorte wt den weghe con-
ste cryghen om de poorte te sluyten. In den volgenden nacht wierden alle
de wachten dry dobbel versterct. Oock steldemen voor alle deuren Cuypen
met water, op auonture van noch eenighe schelmerije vā brande. Dē Dins-
dach wesende den xviij. Januarij, wiert vā buyten te Burgherhout een groo
ten twist tusschen den Engelschen Soldaten eñ den Francoysen, om dat de
Enghelschen niet en hadden willen aen-spannen met de Francoysen. De
Enghelschen namen de vlucht tot onder de vesten van Antwerpē: de Fran-
coysen vervolchdense, maer men zat weer met versch grof gheschut soo inde
Francoysen, datse niet naerder comen en dorsten, maer vertrockē. Sy qua-
men so grousaem dick aengedrongen, dat alsser een schote in quam ghelijck
craeyen inde locht vloghen, maer wat daer bleuen in getale en weetmē niet.
Heden heeftmen de Francoysen die hier binnen Antwerpen doot gebleuen
zyn, met waghens of S. Jacobs kerckhof ghevoert ende gheleyt in seuen
hoopen, elcken hoop hondert lichamen: eñ die ontrent de poorte doot bleuē,
zyn daer by de vesten in een put begrauen totten ghetaele van ses hondert
vier en tsestich. Den Hertoge heeft heden een Trompetter met zynē Hof-
meester aen de stadt ghesonden om zyn onschult te doene, men heeftse in ge-
laten ende opt Stadt-huys gheleyt ende aenhoort. Wy verstaen hier, dat
de Francoysen op de selue ure inde steden van Vlaendren te Dixmuden, eñ
te Denremonde zeer groote moort in de Borgheren ghedaen hebben, ende
datse sulex inde stadt van Brugghe oock begonsten, maer datse daer van de
Borgheren wtghejaecht zyn, sonder groote bloetstortinghe. Dit is een af-
grijselick begintsel van regierē, God de Heere helpe ons deur zyn genade,

Amen.

De

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 635

¶ De namen vanden Adel der Francoyser

dier tot Antwerpen verslaghen zyn den 17. Ianuarij 1583.
Met noch de namen der ghener die
aldaer gheuangen zyn.

¶ SEIGNEVRS FRANCOIS morts, le 17. ianuier 1583.

Le Conte de S. Aignan & son Filz.
Le Conte Chasteau Rous & son Filz.
Le Seigneur font parthui Conseillier.
Filz du marissal Biron.
Seigneur de Vreé Capitaine de la porte.
Seigneur de la Fueillade du Conseil.
Le Baron de la belleguarde generael de la cheualerie legiere.
Seig. de Argi maistre du camp.
Le Seigneur de Meurs.
Le Seigneur de Gemissac.
Le Seigneur Beraille.
Le Seigneur Lamorti.
Le Seigneur Tourrez.
Le Signeur de la Garde.
Seigneur Chent cheual, maistre du Camp.
Seigneur de la Piere.
Capitaine drou Italien.
Le Seigneur de Balenchi.
Seigneur de Thiant, Gouuetneur de Alost.
Le Ieusne Conte de Chasteau Rou
Seigneur de Pise grand Esquier.
Seigneur Marasin. Italien.
Seigneur de Gouuille Italien.
Capitaine Merceure Italien.
Capitaine Nicolas, Italien.
Capitaine Pandolpo, Italien.
Capitaine Iulio, Italien.
Capitaine Badillart, Italien.
Capitaine Rana. Italien.
Seigneur de la bouchiere.
Le Seigneur Bouçecan.

¶ *L'on dit que sont trouuez deux cent cinquante Gentil-hommes morts tous abillez de velours.*

PRISONIERS.

Pollie. Feruacques.
Largi. La Verni.
La Farte. Chamois.
Baron de Recu.
l'Eueſque de Conſtance.
Balichant. Bellechierre.
Du Prez. Arſon. Heru.

FINIS.

KONINKLIJKE BIBLIOTHEEK

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 635

Early European Books, Copyright © 2011 ProQuest LLC.
Images reproduced by courtesy of Koninklijke Bibliotheek, Den Haag.
Pflt 635